

TISKOVÁ ZPRÁVA K OKAMŽITÉMU ZVEŘEJNĚNÍ

Praha - 29. 01. 2021

Jednotné přijímací zkoušky jsou pohodlná jistota, ale zvyšují nerovné šance ve vzdělávání

Jednotná přijímací zkouška není ve výsledku spravedlivá a nezohledňuje rozmanitost společnosti a socioekonomický status žáků. Současně reprezentuje určitou jistotu v dnešní době plné změn a ředitelům usnadňuje zejména logistiku přijímacího řízení. Hosté lednového online Kulatého stolu SKAV a EDUin se shodli, že je potřeba využít pootevřených dveří, kdy Ministerstvo školství letos zrušilo povinné jednotné přijímací zkoušky CERMAT, a přehodnotit současnou formu a obsah vstupních testů na střední školy a gymnázia.

Jednotné testy jsou nespravedlivé a neměří, co je důležité

Miroslav Hřebecký (programový ředitel EDUin) viní jednotné přijímací zkoušky z prohlubování nerovnosti ve vzdělávání již na úrovni samotných tříd základních škol, kdy se *“učitel soustředí na přípravu žáků, kteří směřují na gymnázium, a zbývající sedí vzadu”*. *“Existence testů má dopad na kurikulum základní školy a ovlivňuje co a jakým způsobem češtináři a matikáři učí,”* tvrdí Hřebecký.

Přesto běžná výuka pro úspěšné absolvování testů nestačí a žáci musí absolvovat přípravné kurzy, které jim látku doplní. Hřebecký upozorňuje, že to nutně nevypovídá o kvalitě výuky na dané základní škole, která je možná naopak úspěšná v rozvíjení kompetencí. Ty totiž nejsou testy CERMAT schopné posoudit. Dle Karla Derfla (ředitel ZŠ Chraštica, zástupce Učitelské platformy) se zaměřují zejména na formální znalosti a jsou náročné na *“udržení pozornosti a schopnost vyplňovat test”*. Pokud rodina nemá finance na přípravné kurzy, případně pro ni téma vzdělávání není důležité, pak dítě nemá šanci v testu obstát. *“Je to velký dluh státu, který by měl takovým rodinám pomáhat,”* dodala Jitka Kmentová (ředitelka Gymnázia Na Zatlance).

Ondřej Nováček (1. místopředseda České středoškolské unie, student Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovech) nevnímá testy jako ideální zejména v dnešní době, kdy o osudu výsledku rozhoduje pouze domácí příprava. *“Pouze dva předměty, čeština a matika, vám ovlivní celý život”* - testy nezohledňují kompetence, studijní předpoklady a motivaci uchazečů.

Určitý kompromis při tvorbě testů připouští i Michaela Kleňhová (ředitelka CERMAT): *“Obsah testů nepřesahuje Rámcový vzdělávací plán a umožňuje uchazeče otestovat a vyhodnotit v krátkém čase. Pokud by měl test ověřovat kompetence, musel by mít jinou podobu.”* Hřebecký vyjádřil lítost nad tím, že: *“Přestože ministerstvo otevřelo Pandořinu skříňku, mnozí ředitelé nepůjdou za větší spravedlností pro žáky, ale využijí pohodlnější a logisticky méně náročnou formu stávajícího testování.”*

Za větší svobodu škol vybírat své žáky

Jaká by tedy mohla být budoucí podoba přijímacího řízení? Moderátor Bohuslav Hora (Učitelská platforma) shrnul debatu *“jako volání po svobodě a přesun zodpovědnosti za kariérní rozvoj na žáka.”* Ředitelé by měli mít svobodu zkoušky přizpůsobit svým potřebám, využívat alternativní možnosti jako osobní pohovory, portfolia zahrnující i mimoškolní aktivity nebo využití formativního hodnocení ze strany učitelů místo bodů za průměr známek. Uchazeči o Gymnázium Na Zatlance si například v rámci školního kola vyberou jeden ze tří testů podle oblasti, která je zajímavá. Zapojují i stávající studenty gymnázia, kteří se stávají členy výběrové komise.

Nikdo z debatujících nenavrhnul úplné zrušení přijímacích zkoušek. *“Přechod z jednoho typu školy do jiného je významný přechodový bod v životě mladých lidí a zrušení by upíralo dětem možnost si vybrat a pracovat na cíli,”* míní Kmentová. Ocenila školy, které navzdory současné situaci žáky povzbuzují a podporují je v odvaze se do boje pustit.

Vůle ke změně

Role CERMATu by pak mohlo být, pokud by bylo pověřeno ministerstvem, připravit testové moduly, ze kterých by ředitelé sestavovali vhodné portfolio korespondující s jejich požadavky na uchazeče. Prvním krokem by dle Ivana Smolky (ředitel Waldorfského lycea) mělo být zrušení povinnosti dát státní části minimálně 60% váhu, což považuje za *“iluzorní číslo, neboť v realitě váha záleží na počtu uchazečů.”*

Ředitelka CERMAT reagovala na aktuální požadavek ministerstva zredukovat testy a vyřadit z nich látku, která se měla probrat tento školní rok. *“CERMAT nemá učební plány jednotlivých škol a jednotlivých ročníků, nejsme schopni určit, kdy se co probírá. Hledat ideální podobu je velmi problematické a těžké, nezavděčíme se všem, ale jsem ráda, že se debaty vedou.”* Studentům popřála šťastnou ruku už při výběru školy a přislíbila, že úkolu změnit přijímací testy se na pokyn ministerstva chopí podle svých nejlepších schopností a dovedností.

Změnit koncept jednotné přijímací zkoušky je jedním z cílů Strategické linie 2 ve schválené [Strategii 2030+](#): *“Bude upraven obsah a forma přijímacích zkoušek tak, aby odpovídaly revidovanému RVP ZV a jako celek zohledňovaly kompetenční pojetí kurikula. Ředitelé budou podpořeni ve využívání dalších možností hodnocení v rámci školní části přijímacího řízení (portfolia žáků, předpoklady pro daný obor, profilové testy atp.).”*

Debatu sledovalo živě více než 70 diváků. Záznam z debaty naleznete na [YouTube SKAV](#).

Přehled panelistů Kulatého stolu ze dne 28.1.2021

- **Karel Derfl**, ředitel ZŠ Chraštica, zástupce Učitelské platformy
- **Miroslav Hřebecký**, programový ředitel EDUin
- **Michaela Kleňhová**, ředitelka CERMAT
- **Jitka Kmentová**, ředitelka Gymnázia Na Zatlance
- **Ivan Smolka**, ředitel Waldorfského lycea
- **Ondřej Nováček**, 1. místopředseda České středoškolské unie, student Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovech

Kontakt

SKAV: Mgr. Silvie Pýchová, +420 607 123 568, silvie.pychova@skav.cz

Sledujte aktuální informace o [SKAV](#) i na Facebooku.

EDUin: Mgr. Miroslav Hřebecký, +420 777 230 849, miroslav.hrebecky@eduin.cz

Kulatý stůl SKAV a EDUin

[Kulaté stoly](#) jsou veřejná diskuzní setkání pořádaná SKAV, z. s. a obecně prospěšnou organizací EDUin. Základní ideou a zároveň jejich hlavní funkcí je vytvořit místo pro otevřenou diskusi na aktuální témata vzdělávací politiky, naléhavé problémy rozvoje českého i zahraničního vzdělávání a školství a možnosti jejich řešení. Účastnické spektrum tvoří nejen učitelé, ředitelé, pedagogičtí odborníci či všeobecná veřejnost, ale i pracovníci MŠMT, krajů a zástupci médií. Setkání probíhají pravidelně 1x měsíčně, většinou ve čtvrtek. Kulaté stoly jsou realizovány za finanční podpory od Nadace České spořitelny.

O Stálé konferenci asociací ve vzdělávání, z. s. (SKAV)

[SKAV](#) je zastřešující platforma organizací, které usilují o progresivní změny ve vzdělávání. Je moderátorem smysluplné diskuze a advokátem klíčových témat. Centrem zájmu členů jsou co nejlepší podmínky pro učení žáků a co nejlepší vztahy mezi žáky a učiteli. Věříme, že smyslem vzdělávání je, aby každý mohl rozvíjet svůj potenciál, najít své místo ve společnosti a prožít spokojený život.

O EDUin

[EDUin](#) je obecně prospěšná společnost založená roku 2010 Tomášem Feřtkem, Zdeňkem Slejškou a Lucií Slejškovou. Posláním společnosti je dlouhodobě a systematicky informovat veřejnost a média o proměnách světa vzdělávání a vzdělávací politiky, propojovat odbornou a širokou veřejnost a kultivovat debatu o těchto tématech ve veřejném prostoru.